

Halina Kałuża

Akademia Podlaska w Siedlcach

MODEL PARTNERSTWA LOKALNEGO W POWIECIE SIEDLECKIM

1. Wstęp

Amerykański Model Partnerstwa Lokalnego został opracowany w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Model ten wprowadzano w innych krajach, m.in. w Kanadzie, na Węgrzech, w Rumunii, Bułgarii, Macedonii oraz na Ukrainie. Obecnie taki projekt Programu Lokalnego Partnerstwa jest wdrażany w powiecie siedleckim.

Jednym z powodów aktywizacji środowiska do rozwoju partnerstwa lokalnego jest bezrobocie w subregionie siedleckim. Metodą wyrwania ludzi z bezrobocia w powiecie siedleckim ma więc być lokalne ożywienie gospodarcze, a sprzyjać mu powinno partnerstwo lokalne dla miast, gmin i powiatów. Na bazie doświadczeń polsko-amerykańskich powstały projekty, które przyczyniły się do utworzenia i utrzymania miejsc pracy, do aktywizacji ludzi pozostających długo bez zatrudnienia, do wyzwalania inicjatyw gospodarczych, dlatego też władze miasta i powiatu siedleckiego są zainteresowane tym programem.

W programie chodzi o to, by zastanowić się, jak pomóc przedsiębiorstwom, jak pozyskiwać środki z funduszy europejskich i stwarzać klimat do rozwoju przedsiębiorczości. Zdaniem Strużyńskiego [2004], mniejsze społeczności lokalne tworzą określony klimat partnerstwa, co wynika z mniejszej przestrzeni ekonomicznej, większej wiedzy o zasobach ludzkich, z emocjonalnych związków kulturowych, poszanowania tradycji, możliwości indywidualnego wykorzystania jednostek przedsiębiorczych, wybitnych, z talentem do przedsiębiorczości w zakresie kooperacji. Partnerstwo jest wówczas naturalnym zjawiskiem skupiającym podmioty wokół łatwiejszych do określenia celów, lepszej wiedzy o możliwościach i większych ambicji o osiągnięciach czegoś dla swojej małej ojczyzny, na swoim terenie, przy akceptacji zarówno władz, jak i układów podmiotowych, więzi zawodowych itp.

Jednym z elementów Programu Partnerstwa Lokalnego jest przeprowadzenie warsztatów dotyczących ożywienia gospodarczego. Udział w warsztatach przedstawicieli różnych firm, urzędów, zakładów pracy, organizacji pozarządowych, szkół ma sprzyjać wzajemnemu poznaniu się ludzi. Podczas wspólnych prac mogą dyskutować i tworzyć programy, które będą potem realizowane i przyczynią się do rozwoju i ożywienia gospodarczego w mieście i powiecie.

2. Cel pracy

Celem pracy jest zapoznanie czytelników z realizowanym w powiecie siedleckim Modelem Partnerstwa Lokalnego. W ramach tego projektu przez pięć miesięcy, raz na miesiąc, przez kilka godzin lokalna społeczność szuka pomysłów m.in. na rozwiązanie problemów bezrobocia, ożywienia gospodarki, stworzenie przyjaznego klimatu do rozwoju gospodarki. Na odbywających się warsztatach powstają propozycje projektów gospodarczych, które w czerwcu 2006 r. będą gotowe do realizacji.

3. Model Partnerstwa Lokalnego

W 2002 r. zainicjowano Program Wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego na terenie Polski. W latach 2002-2004 deklarację o przystąpieniu do Programu złożyły władze wszystkich województw. Warsztaty Lokalnego Ożywienia Gospodarczego zrealizowało 15 powiatów, które wypracowały 60 projektów gospodarczych, a 7 innych powiatów jest w trakcie wypracowywania kolejnych projektów. W ciągu trzech lat powstały liczne projekty, które skorzystały z rozwiązań wypracowanych w polsko-amerykańskim modelu partnerstwa lokalnego. Projekty te przyczyniły się do utrzymania lub stworzenia miejsc pracy, do aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, wyzwolenia wielu inicjatyw gospodarczych oraz upowszechniania idei lokalnej współpracy i partnerstwa.

Głównym celem wdrażania Modelu Partnerstwa Lokalnego jest więc budowanie trwałego partnerstwa pomiędzy instytucjami rządowymi, wojewódzkimi, lokalnymi przedsiębiorcami, samorządem i organizacjami pozarządowymi, instytucjami infrastruktury oraz mieszkańcami społeczności lokalnych na rzecz ożywienia gospodarczego oraz poprawy sytuacji na rynku pracy [Olszewska-Urban 2005].

Model Partnerstwa Lokalnego obejmuje trzy komponenty:

1. Lokalne Ożywienie Gospodarcze – cykl warsztatów aktywizujących mieszkańców i pomagających gminom oraz powiatom w opracowaniu i wdrażaniu projektów gospodarczych.

2. Szybkie Reagowanie – w ramach którego zakładane są zespoły przystosowania zawodowego oraz grupy wsparcia koleżeńkiego „Praca” na terenie restrukturyzowanych firm, w gminach, powiatach, osiedlach i przy parafiach.

3. Szybki Start – który pozwala przedsiębiorcom na podniesienie swojej konkurencyjności poprzez dostosowanie szkoleń do potrzeb konkretnego stanowiska pracy oraz wdrażanie strategii poprawiających wykorzystanie zasobów ludzkich.

4. Poszukiwanie sposobów ożywienia gospodarczego przez społeczność siedlecką

W powiecie siedleckim uczestnicy warsztatów, w których bierze udział autorka opracowania, poszukiwali argumentów na rzecz ożywienia gospodarczego. Zamiarem było połączenie celów poznawczych z pragmatycznymi, czyli zarówno analiza opinii środowiska lokalnego, poznanie czynników sprzyjających aktywności społeczeństwa obywatelskiego i blokujących ją jak i wypracowanie rekomendacji do opracowania projektów. Przeanalizowano więc, jak każdy czynnik Modelu Partnerstwa Lokalnego rzutuje na warunki gospodarcze społeczności lokalnej oraz określono, co jest potrzebne, aby poprawić istniejące warunki gospodarcze.

Uczestnicy dokonali analizy środowiska miasta i gminy Siedlce w pięciu kategoriach: dostęp do kapitału, środowisko gospodarcze, infrastruktura, zasoby ludzkie i jakość życia. Czynniki te mają istotny wpływ na zdolność siedleckiej społeczności do tworzenia okazji gospodarczych.

Do głównych problemów w dostępie do kapitału zaliczono: trudności w pozyskiwaniu kredytu przez osoby rozpoczynające działalność gospodarczą, wysokie obwarowania kredytów – zabezpieczenie, zmianę wymagań bankowych, skomplikowane procedury, zbyt wysoki koszt kredytu, ograniczony zasięg informacji, doradztwo biznesowe na niskim poziomie.

Uczestnicy warsztatów zaliczyli do zasobów własnych: kapitał bankowy, środki Funduszu Pracy, fundusze unijne i kapitał własny osób fizycznych oraz firm. Potrzeby w tym zakresie to: lokalny fundusz poręczeniowy, inkubator rozwoju przedsiębiorczości i dobrze działająca firma doradcza. Efektem pracy zespołu w rozwiązywaniu problemów dotyczących dostępu do kapitału było utworzenie firmy doradczej i lokalnego funduszu poręczeniowego.

Czynnik „środowisko gospodarcze” dotyczy opinii o działalności gospodarczej w społeczności i nastawienia władz samorządowych do lokalnych firm. Uważa się, że przychylność i chęć udzielenia wsparcia, występujące w całej społeczności wobec ludzi biznesu, tworzą dobre środowisko gospodarcze [*Podręcznik uczestnika...* 2005].

Do głównych problemów dotyczących środowiska gospodarczego zaliczono: brak kapitału do wspierania nowo zakładanych i działających firm, skomplikowany system prawny (niejasne i zmieniające się przepisy), mentalną niechęć do inwestycji zagranicznych i krajowych, małą podaż usług, brak przygotowania infrastruktury, brak płaszczyzny wymiany doświadczeń i problemów między przedsiębiorcami

a samorządem, odpływ kwalifikowanej kadry, brak planu zagospodarowania przestrzennego oraz postrzeganie subregionu jako Polski „B”.

Do zasobów własnych środowiska gospodarczego zaliczono: dobre połączenia komunikacyjne, bliskość rynków wschodnich, sieć banków, przychylność władz samorządowych do przedsiębiorców. Główne potrzeby w zakresie środowiska gospodarczego to: wydzielenie terenów pod inwestycje, kształcenie techniczne dostosowane do potrzeb rynku, promocja sukcesów lokalnych firm, większa informacja o możliwościach pozyskiwania funduszy, fundusze wysokiego ryzyka. Uczestnicy wypracowali rozwiązanie problemów poprzez cykliczne spotkania władz z przedsiębiorcami o charakterze roboczym, rozwój firm podwykonawczych dla dużych firm.

Do głównych problemów w zakresie infrastruktury zaliczono: bariery architektoniczne w obiektach publicznych, niepełne skanalizowanie miasta, brak miejsc parkingowych i organizacji ruchu w centrum miasta, przestarzała sieć wodociągowa i kanalizacyjną, linie napowietrzne energetyczne i telekomunikacyjne. Uczestnicy warsztatów wymienili takie potrzeby w zakresie infrastruktury, jak: kompleksowe rozwiązania organizacji ruchu, budowa garaży i parkingów na modernizowanych ulicach oraz likwidacja barier architektonicznych w obiektach publicznych. Uczestnicy wypracowali następujące rozwiązania: stworzenie grupy inwestorów w partnerstwie publiczno-prawnym i stworzenie szybkiej ścieżki decyzyjnej (pełnomocnik ds. interwencji).

Analiza składników gospodarczych dotyczyła zasobów ludzkich. Uczestnicy warsztatów do głównych problemów zaliczyli: migrację osób wykształconych, ujemny przyrost naturalny, niską aktywność ludzi bezrobotnych. Choć bezrobocie jest poważnym problemem lokalnym, dla przedsiębiorstw istotną sprawą jest brak wykwalifikowanych pracowników. Inwestowanie w ludzi jest jedynym sposobem zwiększenia konkurencyjności gospodarczej regionu i firm, dlatego jako ważne zadanie wymieniono szkolenie w zależności od potrzeb. Dostępność wykwalifikowanych pracowników często jest głównym czynnikiem przy podejmowaniu decyzji o przeniesieniu firmy. Jeśli społeczność zdoła poprawić i utrzymać wysoki poziom swoich kwalifikacji, będzie miała lepszą pozycję w walce o przyciąganie nowych firm i tworzenie nowych miejsc pracy. Dlatego też rozwiązaniem istniejących problemów omawianego czynnika są szkolenia, subwencje na pierwszą pracę i utworzenie inkubatora przedsiębiorczości.

Jakość życia jest kluczowym czynnikiem dla firm szukających miejsca na osiedlanie się w jakiejś społeczności. Dlatego też uczestnicy warsztatów do głównych problemów dotyczących tego czynnika zaliczyli: profil kształcenia niedostosowany do rynku pracy oraz brak planu zagospodarowania przestrzennego. Do najważniejszych potrzeb zaliczono stworzenie przyjaznej atmosfery dla inwestorów. Do zasobów własnych środowiska lokalnego zaliczono: czyste środowisko, dogodne położenie, niskie koszty utrzymania. Wypracowano następujące rozwiązania: rozsze-

zenie działalności gospodarczej nastawionej na współpracę z krajami byłego ZSRR, rodzinne centrum rozrywki, forum współpracy lokalnej.

5. Analiza zasad ożywienia gospodarczego

Przeanalizowano, jak każda z czterech Zasad Ożywienia Gospodarczego wpływa na warunki gospodarcze społeczności lokalnej:

1. Uszczelnianie przecieków; ta zasada skupia się na spowolnieniu niepotrzebnych wycieków gotówki lub zapobieżeniu im, pomaga zatrzymać firmy, jest atrakcyjną cechą, która przyciąga nowe firmy.

2. Wsparcie istniejących lokalnych firm; stosowanie tej zasady pozwala wzmocnić gospodarkę lokalną poprzez wspomaganie, zachęcanie i inwestowanie w istniejące przedsiębiorstwa.

3. Zachęcanie do tworzenia nowych firm; ta zasada promuje tworzenie nowych firm poprzez programy oparte na nowych i twórczych sposobach wykorzystania zasobów społeczności (inkubatory firm, adaptowanie starych budynków, zwiększanie wartości produktów lokalnych), programy – rozwijanie i wspieranie ludzkiego kapitału, talentów, doświadczenia i wiedzy społeczności (edukacja w zakresie przedsiębiorczości).

4. Rekrutowanie nowych potrzebnych firm; zasada kładzie nacisk na sprowadzanie do lokalnej społeczności nowych przedsiębiorstw z zewnątrz (rekrutacja przedsiębiorstw, które mają wartość społeczną).

W ramach zasady 1 – przeprowadzona analiza wykazała, że najwięcej problemów społeczność lokalna ma z brakiem informacji o szkoleniach dla przedsiębiorców, zlecaniem produkcji, usług na zewnątrz oraz aktywnym wsparciem ze strony samorządu dla nowo tworzonych firm. Przedsiębiorcy, zgodnie z zasadą 1, mają następujące potrzeby: promocja i wsparcie utworzenia inkubatora przedsiębiorczości. Aby rozwiązać problemy, należy zdaniem społeczności lokalnej: tworzyć lobby na rzecz rozwoju produkcji i usług, drukować informator o potrzebach przedsiębiorców, kształtować postawy społeczne w szkołach poprzez spotkania z ludźmi sukcesu (biznesu).

Zgodnie z zasadą 2 – zdefiniowano problemy gospodarcze, do których zaliczono: brak edukacji ekonomicznej, brak informacji o możliwościach firm w zakresie ich działalności, a jako główne potrzeby wymieniono: promocję istniejących firm, zainicjowanie branżowych, internetowych stron firm z Siedlec i powiatu, które będą administrowane przez UM. Przedsiębiorcy pokazali swoje rozwiązania, do których zaliczono: stałą promocję podmiotów gospodarczych, współpracę ze Stowarzyszeniem Księgowych oraz wprowadzenie lokalnych przepisów czasowo wspierających firmy w trudnym dla nich okresie.

W ramach zasady 3 – dokonano analizy warunków gospodarczych i wynikających problemów. Do głównych problemów zaliczono słabo działający samorząd

gospodarczy. Potrzeby przedsiębiorców to: dostosowanie profilu kształcenia do potrzeb pracodawców, utworzenie instytucji, agendy świadczącej usługi doradcze, baza firm doradczych, konsultingowych, informacja o dostępnych źródłach finansowania inwestycji. Aby rozwiązywać problemy w ramach tej zasady, wymieniono następujące rozwiązania: opracowanie jednolitego pakietu informacji, stałą informację w lokalnych mediach, w UM, UG, UP oraz upowszechnianie informacji o źródłach finansowania.

Zgodnie z 4 zasadą – kładzie się nacisk na zasoby lokalne. Działania powinny być skierowane na wykorzystanie zasobów kontrolowanych przez społeczność lokalną. Do głównych problemów zaliczono: brak specjalistów technicznych ze znajomością języków obcych, zbyt mało terenów komunalnych pod inwestycje, brak planu zagospodarowania przestrzennego. Społeczność lokalna wymieniła następujące potrzeby: lobbing na rzecz regionu, ścisła współpraca miasta, gminy i właścicieli prywatnych w pozyskiwaniu terenów inwestycyjnych, budowa centrum targowo-wystawienniczego. Aby rekrutować nowe potrzebne firmy, przedstawiono następujące rozwiązania: budowa giełdy owocowo-warzywnej i powołanie centrum obsługi inwestora.

6. Podsumowanie

Z dotychczasowych spotkań w ramach Lokalnego Ożywienia Gospodarczego wynika, że przedsiębiorcy potrzebują głównie porad biznesowych i finansowych. Wśród rekomendacji proponowanych przez społeczność lokalną zwrócono uwagę na utworzenie inkubatora firm w celu pomagania przedsiębiorcom w przekształceniu dobrego pomysłu na nową lokalną firmę. Dzięki inkubatorowi przedsiębiorcy liczą na pomoc biznesową i programy szkoleniowe, łatwy dostęp do istotnych informacji gospodarczych i pomoc finansową. Wykorzystując warunki położenia regionu, należy, zdaniem społeczności lokalnej, wspierać różnorodne formy kooperacji transgenicznej z krajami po drugiej stronie naszej granicy wschodniej i wspomagać rozwój przedsiębiorczości zorientowanej na ekspansję eksportową na te kraje.

Literatura

- Olszewska-Urban J., *Bezrobocie w rejonie siedleckim*, Materiały konferencyjne Powiatowego Urzędu Pracy w Siedlcach, Siedlce 2005.
- Podręcznik uczestnika warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego*, Międzynarodowe Centrum Partnerstwa Partners Network, Kraków 2005.
- Strużyński M., *Małe i średnie przedsiębiorstwa w gospodarce regionu*, PWE, Warszawa 2004.

LOCAL PARTNERSHIP MODEL IN SIEDLCE DISTRICT

Summary

From the meetings which have been held, it appears that entrepreneurs need mostly to get business and financial advice. They suggest setting up a firm incubator to help entrepreneurs to change a good idea into a new local firm. In May 2006 specific projects come into existence and they influence the development and boom in Siedlce and in Siedlce district.